

Sygn. akt II UK 42/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku A.M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego we [...] z dnia 8 marca 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we [...]. wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r. oddalił apelację wnioskodawcy A.M. od wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 30 kwietnia 2015 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W. z dnia 29 października 2013 r. odmawiającej przyznania wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, że występujące u wnioskodawcy skutki przebytego w 1971 r. wypadku przy pracy, polegającym na oparzeniu lewej błony bębenkowej iskrą spawalniczą, przebiegają w takim stopniu nasilenia, który nie ogranicza zdolności do pracy wnioskodawcy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Sam fakt występowania u wnioskodawcy schorzeń będących skutkiem wypadku przy pracy, nie jest zaś tożsamy z prawem

do renty z tytułu niezdolności do pracy. Dopiero skutki stwierdzonych chorób o takim nasileniu objawów chorobowych, które upośledzają sprawność poszczególnych narządów lub całego organizmu w znaczeniu rentowym są podstawą przyznania spornego świadczenia. Sąd Apelacyjny stwierdził także, iż treść protokołu rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku przez Sąd pierwszej instancji nie wskazuje na nieprawidłowości co do jej przebiegu, w tym na pozbawienie strony możliwości obrony w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., a odmienne twierdzenia wnioskodawcy w tym zakresie, nie zasługują na wiarę.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został w całości zaskarżony przez wnioskodawcę skargą kasacyjną, w której domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i zmiany w całości wyroku Sądu Okręgowego przez „uwzględnienie powództwa”.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia:

1) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez brak dostatecznego uzasadnienia przyczyn nie uwzględnienia zarzutów apelacji, a zwłaszcza zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wskutek czego wyrok Sądu Apelacyjnego nie poddaje się kontroli oraz przez przyjęcie, jako własnych ustaleń Sądu pierwszej instancji, które to ustalenia pozostają w całkowitej sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym;

2) art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. wskutek bezpodstawnego oddalenia wniosków dowodowych skarżącego;

3) art. 232 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. oraz w związku z art. 381 k.p.c. przez zaniechanie przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego, mimo zgłoszonych w apelacji wniosków dowodowych;

4) art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP wskutek naruszenia prawa skarżącego do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron;

5) art. 385 k.p.c. przez jego zastosowanie i oddalenie apelacji, mimo że „była ona zasadna, co nastąpiło wskutek naruszenia wyżej wymienionych przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, które to uchybienia miały istotny

wpływ na wynik sprawy”.

W piśmie z dnia 11 listopada 2016 r. pełnomocnik skarżącego wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na „przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2, pkt 3 i pkt 4 k.p.c., czyli: - istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS; w szczególności, czy ustawa ta ma zastosowanie do zdarzenia z dnia 12 listopada 1971 r.; nadto, czy trwałe naruszenie sprawności organizmu jest wystarczającą przesłanką, by uznać, że osoba, która tego naruszenia doznała jest niezdolna do pracy; - zachodzi nieważność postępowania; powód został pozbawiony możliwości obrony w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., przez rażące uchybienia procesowe sądów orzekających w sprawie (uchybienia te zostały wskazane w skardze), oraz - ocena, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona; podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty znajdują pełne uzasadnienie w zebranym w sprawie materiale dowodowym”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarga opiera się na przesłance potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz oczywistego uzasadnienia skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Taka sytuacja wymaga na wstępie uwagi o charakterze porządkującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, a można wręcz stwierdzić, że jest błędem logicznym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Niemniej jednak, jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) od skarżącego wymaga się nie tylko określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie i przytoczenie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Skarżącego obciążał więc obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, LEX nr 950814).

Tymczasem skarżący powołując się na przesłankę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na rzekomą potrzebę wykładni art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), nie przedstawił żadnej argumentacji jurystycznej, za pomocą, której wykazałby jakie wątpliwości interpretacyjne tego przepisu wywołują obecnie problemy w wykładni prawa czy

rozbieżności w orzecznictwie, a nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por.: postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, niepubl.). Samo wskazanie we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wymaga wykładni w odniesieniu do „zdarzenia z dnia 12 listopada 1971 r.”, jak też sformułowania na tle tego przepisu pytania „czy trwałe naruszenie sprawności organizmu jest wystarczającą przesłanką, by uznać, że osoba, która tego naruszenia doznała jest niezdolna do pracy nie jest wystarczającym uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Także oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), również wymaga od skarżącego zawarcia w uzasadnieniu wniosku wyводу prawnego wskazującego, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawienia argumentów na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860).

W skardze kasacyjnej nie ma uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu, ponieważ w jego treści skarżący nie odwołuje się do żadnych przepisów, których naruszenie miałoby mieć postać naruszania kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka, a ponadto brak w

nim jakichkolwiek argumentów na poparcie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”.

Podobnie przesłanka nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) nie została poparta wywodem prawnym mającym potwierdzić jej występowanie. Skarżący ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że „został pozbawiony możliwości obrony w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., przez rażące uchybienia procesowe sądów orzekających w sprawie (uchybienia te zostały wskazane w skardze)”. Na marginesie należy jednak zaznaczyć, że w uzasadnieniu skargi skarżący upatruje nieważność postępowania w tym, że „miał prawo oczekiwać, że Sąd dopuści dowód z opinii innych biegłych lub instytutu, aby opinia ta rozstrzygała wątpliwości”. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego za utrwalony można uznać pogląd, że odmowa dopuszczenia dowodu nie pozbawia strony możliwości obrony jej praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 r., I PKN 277/97, OSNAPiUS 1998 nr 14, poz. 417). Nieuwzględnienie przez sąd rozpoznający sprawę wniosków dowodowych strony nie stanowi pozbawienia jej możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. i nie może uzasadniać zarzutu nieważności postępowania. W przepisie tym chodzi jedynie o takie sytuacje, w których na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, strona nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego istotnej części, nie zaś o, nawet bezpodstawne, nieuwzględnienie wniosków dowodowych strony przez sąd (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., IV CKN 478/00, LEX nr 52795). Ponadto sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 200/11, LEX nr 1162648; z dnia 20 października 1999 r., II UKN 158/99, OSNAPiUS 2001 nr 2, poz. 51 oraz w wyroku z dnia 19 marca 1997 r., III CKN 211/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 24). Wielokrotnie też Sąd Najwyższy wskazywał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, gdyż odmienne stanowisko oznaczałoby

przyjęcie, iż należy przeprowadzić dowód z wszystkich możliwych opinii biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byli tego samego zdania, co strona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000 nr 22, poz. 807; z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPiUS 1998 nr 5, poz. 161; wyrok z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPiUS 1998 nr 13, poz. 408 oraz wyrok z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP 2003 nr 7, poz. 182).

Podkreślić także trzeba, że wyjaśnienie okoliczności, o których mowa w podstawach skargi kasacyjnej wymagałoby, kolejnej (ponownej) weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się na ogół i co do zasady spod weryfikacji kasacyjnej. Utrwalony jest pogląd, że zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie można uzasadniać poprzez nawiązywanie do treści art. 233 § 1 k.p.c., dotyczącego kwestii oceny dowodów przez sądy *meriti*. Sąd Najwyższy jest bowiem związany w postępowaniu kasacyjnym ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez sądy *meriti* (art. 393³ § 3 k.p.c.).

Z tych powyższych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.